

Fråga om upphävande av förordnanden till skydd för landskapsbilden enligt 19 § naturvårdslagen i Ronneby och Karlskrona kommuner

Beslut

Länsstyrelsen upphäver, med stöd av 7 kap 7 § miljöbalken (MB), gällande förordnanden till skydd för landskapsbilden (19 § naturvårdslagen i dess lydelse före den 1 januari 1975) i enlighet med vad som anges nedan och som markerats på bifogade kartor (se bilaga 1 och 2).

5 Resolution 1967-10-13 (dnr IIIR19-14-67), Blekinge län, östra delen, viss skogsodling, hela området.

11 Resolution 1969-02-05 (dnr IIIR19-67-68), Ett område inom Garnanäs, Biskopsmåla, Sonekulla, Väby m fl, hela området med undantag för ett delområde i Garnanäs – Biskopsmåla, ett delområde vid Bräkneåns nedre del, samt öarna Saltärna och Stickelön, enligt avgränsning på bifogad karta (bilaga 2).

12 Resolution 1969-02-05 (dnr IIIR19-67-68), Ett område inom Torp m fl, hela området.

13 Resolution 1969-02-05 (dnr IIIR19-67-68), Ett område omfattande Arpö, Vagnö, Slädö m fl, hela området.

14 Resolution 1969-02-05 (dnr IIIR19-67-68), Gö, hela området med undantag för ett delområde omfattande Aspan och Göholms gård samt ett delområde på Göhalvön, enligt avgränsning på bifogad karta (bilaga 2).

Redogörelse för ärendet

Efter en begäran från Karlskrona kommun gjordes en översyn av samtliga förordnanden till skydd för landskapsbilden inom kommunen 2003. Länsstyrelsen beslutade i december samma år att fyra förordnanden skulle upphävas i sin helhet. Ytterligare två förordnanden upphävdes till största delen, och begränsades till att omfatta vissa utpekade öar och bymiljöer i östra skärgården. Det förordnande som endast omfattar viss skogsodling i länets östra del behandlades inte i beslutet. Däremot aviserade länsstyrelsen att en översyn även skulle ske i länets övriga berörda kommuner. De två förordnanden vars avgränsningar reviderades 2006 behandlas inte i detta beslut.

Den 1 juli 2009 infördes nya strandskyddsbestämmelser, som bl a innebär att ansvaret för all strandskyddsprövning skall överlämnas till kommunerna, dock med undantag för bl a områden med "områdesskydd" enligt 7 kap MB. Ansvaret för strandskyddsprövning inom skyddade områden skall även i fortsättningen vara kvar hos länsstyrelsen. Till "områdesskydd" räknas bl a naturreservat, Natura 2000-områden och landskapsbildsskydd. Eftersom hela länets kustremsa

Postadress	Besöksadress	Telefon/Telefax	E-post/webbplats:	Org.nr
SE-371 86 KARLSKRONA	Ronnebygatan 22	0455-870 00 0455-870 01	blekinge@lansstyrelsen.se www.lansstyrelsen.se/blekinge	202100-2320

täcks av landskapsbildsskydd innebär det att kommunerna ännu inte har kunnat ta över ansvaret för strandskyddsprövningen vid kusten.

I augusti 2009 skickade länsstyrelsen en skrivelse till de fyra kustkommunerna, Skogsstyrelsen och Naturvårdsverket, med en allmän förfrågan om synpunkter på ett eventuellt upphävande av de återstående landskapsbildsskydden i länet. Senare under hösten skickades skrivelsen även till Miljöförbundet Blekinge Väst.

Skogsstyrelsen har tillstyrkt ett upphävande av de två förordnanden som reglerar viss skogsodling, med motiveringen att annan lagstiftning i kombination med ekonomiska styrmedel idag till stor del reglerar skogsodlingen inom det berörda området längs kusten.

Naturvårdsverket har tillstyrkt ett upphävande av landskapsbildsskydden under förutsättning att synnerliga skäl föreligger i det enskilda fallet.

Ronneby kommun har tillstyrkt att förordnandena om landskapsbildsskydd upphävs inom kommunen, bl a mot bakgrund av den nya strandskyddslagstiftningen.

Karlshamns kommun har meddelat att landskapsbildsskyddet bör bevaras eller på annat sätt säkras, och att länsstyrelsen även fortsättningsvis bör bevaka detta intresse.

Sölvesborgs kommun har i sitt yttrande framhållit att landskapsbildsskydden bör behållas till dess att landskapkonventionen införs i Sverige.

Karlskrona kommun har inte svarat.

Miljöförbundet Blekinge Väst framhåller att ett upphävande av landskapsbildsskydden ökar risken att arealen lövskog kan komma att minska, vilket försvårar uppfyllandet av vissa miljömål, samt det blir svårare att ställa krav på byggnaders (t ex vindkraftverks) utformning.

Telefonsamråd har skett med Generalläkaren i Stockholm, om de fastigheter på Gökalv i Ronneby kommun som ägs av Fortifikationsverket och som berörs av upphävt landskapsbildsskydd.

Länsstyrelsen har valt att ta två separata beslut, ett för Karlskrona och Ronneby kommuner, och ett för Karlshamns och Sölvesborgs kommuner.

Motivering

De aktuella landskapsbildsskydden har utfärdats med stöd av naturvårdslagen i dess lydelse före den 1 januari 1975, d v s enligt en lagstiftning som idag inte längre gäller. Beslut om skydd för landskapsbilden omfattas dock av huvudregeln i 9 § lagen (1998:811) om införande av miljöbalken och skall därmed gälla som om de meddelats med stöd av motsvarande bestämmelser i MB. Någon direkt motsvarighet i MB finns dock inte. Närmast liknande typ av skyddsförordnande är naturreservat eller kulturreservat.

Enligt 7 kap 7 § jämte 7 kap 9 § MB får bl a länsstyrelsen helt eller delvis upphäva beslut som meddelats enligt 4-6 och 9 §§, d v s beslut om natur- eller kulturreservat, om det finns synnerliga skäl. Förutsättningen för att upphäva landskapsbildsskydd får anses vara densamma som för natur- och kulturreservat, vilket innebär att det måste finnas synnerliga skäl för ett upphävande.

Besluten om landskapsbildsskydd är i många fall föråldrade och fyller inte samma funktion som vid tillkomsten. I förarbetena till miljöbalken uttalas att om det för äldre beslut inte går att hitta någon motsvarighet i balken bör det gamla beslutet om områdesskydd omprövas. Vid en omprövning av landskapsbildsskydden finns tre möjliga lösningar. En är att ombilda dem till natur-

eller kulturresevat. En annan möjlighet är att berörda kommuner beslutar om områdesbestämmelser eller detaljplan enligt plan- och bygglagen (PBL). Ett alternativ kan också vara att, om det finns synnerliga skäl, upphäva landskapsbildsskyddet utan att någon annan skyddsform införs.

Samtliga nu aktuella områden omfattas av riksintresse enligt 4 kap 1 och 4 §§ MB (kustzonen). Vidare berörs de flesta områdena, helt eller delvis, av riksintresse enligt 3 kap 6 § MB. Några av de aktuella områdena omfattas delvis av Natura 2000, eller ingår i områden där arbete med reservatsbildning, biotopskyddsområde eller naturvårdsavtal pågår. Inom befintliga naturreservat har landskapsbildsskyddet redan upphävts, med undantag för Fölsö, Sonekulla och Järnaviks naturreservat. Inom samtliga landskapsbildsskyddade områden omfattas från natur- och kulturmiljösynpunkt viktiga delar av strandskyddsbestämmelser, på vissa sträckor utvidgat till 200 eller 300 m.

Ytterligare ett motiv för att upphäva onödiga landskapsbildsskydd är problemet med dubbelprövning. Eftersom betydande delar av de aktuella områdena omfattas av andra områdesskydd skulle det i extremfallet kunna krävas upp till fem olika tillstånd/dispenser för att få uppföra en byggnad eller genomföra en annan åtgärd som kräver prövning.

En viktig fråga att bedöma är den aktuella och förväntade hotbilden, d v s om landskapsbildsskydden idag verkligen behövs för att skydda eller bevara en värdefull landskapsbild. Antalet ärenden om tillstånd att bygga hus mm inom områden med landskapsbildsskydd i länet har under många år varit relativt lågt. Merparten av de personer som sökt tillstånd har också beviljats tillstånd. Antalet avslag har varit begränsat. Vidare har en betydande andel av ansökningarna om tillstånd enligt reglerna om landskapsbildsskydd gällt åtgärder inom strandskyddsområde, vilket samtidigt har krävt dispens från strandskyddsbestämmelserna. Merparten av de verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt skulle kunna påverka naturmiljön negativt och där det inte råder andra skyddsbestämmelser, bör i stället kunna hanteras som samrådsärenden enligt 12 kap 6 § MB. Vid sådana samråd kan länsstyrelsen, om så krävs, förelägga om förbud för en verksamhet som skulle riskera att väsentligt ändra naturmiljön. Kulturmiljövärdena värnas dock inte uttryckligen genom 12 kap 6 § MB eller strandskyddet. Genom landskapsbildsskyddet går det däremot att styra utformningen av ny bebyggelse.

Nedan följer beskrivningar av de fem aktuella landskapsbildsskydden, med särskilda motiveringar för länsstyrelsens ställningstagande.

5 Resolution 1967-10-13 (dnr IIIR19-14-67), Blekinge län, östra delen, viss skogsodling.

Landskapsbildsskyddet reglerar skogsodling på tidigare icke skogbärande mark samt omföring av lövskog till barrskog. Idag finns annan lagstiftning som till stora delar uppfyller det ursprungliga syftet med resolutionen. Vidare kan bestämmelserna om ädellövskog i skogsvårdslagen förhindra att ädellövskog omförs till barrskog, och dessutom kan Skogsstyrelsen genom samråd enligt 12 kap 6 § MB påverka åtgärder i andra lövskogar med höga naturvärden. Länsstyrelsen kan genom motsvarande samråd påverka skogsplantering på öppen mark. Länsstyrelsen anser därmed att det finns synnerliga skäl att upphäva landskapsbildsskyddet.

11 Resolution 1969-02-05 (dnr IIIR19-67-68), Ett område inom Garnanäs, Biskopsmåla, Sonekulla, Väby m fl.

Landskapsbildsskyddet omfattar Bräkne-Hoby skärgård med angränsande landområde i Garnanäs, Biskopsmåla och Sonekulla, samt Bräkneåns nedre del upp till Mörtströmmen. Hela området är av riksintresse för naturvård (NK 10 Bräkne-Hoby skärgård). Ett flertal delområden omfattas av Natura 2000 (Bräkne-Hoby skärgård, Vångsö-Biskopsmåla, Smygen, Sonekulla-Biskopsmåla NR) eller ingår i naturreservat (Sonekulla-Biskopsmåla). Ett större delområde i Garnanäs omfattas av naturvårdsavtal. Strandskyddet är delvis utvidgat till 200 m och täcker i stort sett alla öar i skärgården, samt en del av vattenområdet.

Öarna Saltärna och Stickelön har stora natur- och kulturmiljövärden. Detsamma gäller Bräkneåns dalgång ovan åmynningen, samt ett område i väster vid Garnanäs och Biskopsmåla. Inom dessa delområden bör landskapsbildsskyddet bibehållas i avvaktan på att områdesbestämmelser eller lämpligt områdesskydd enligt MB införs.

Inom de delar av området som omfattas av Natura 2000 eller naturreservat, eller utgörs av öppet hav, fyller inte landskapsbildsskyddet någon funktion. Detsamma gäller de mindre öar i Bräkne-Hoby skärgård som inte ingår i Natura 2000 men som omfattas av strandskyddsbestämmelser. Länsstyrelsen anser därför att det finns synnerliga skäl att upphäva landskapsbildsskyddet inom dessa delar.

12 Resolution 1969-02-05 (dnr IIIR19-67-68), Ett område inom Torp m fl.

Förordnandet omfattar ett relativt litet område i Järnavik. Merparten ingår i Järnaviks naturreservat och Natura 2000-område. Endast mindre delar saknar områdesskydd enligt MB.

De delar av området som har några betydande natur- eller kulturmiljövärden omfattas av naturreservat. Inom resterande delar är natur- och kulturmiljövärdena ytterst begränsade. Länsstyrelsen anser att det därför finns synnerliga skäl att upphäva landskapsbildsskyddet.

13 Resolution 1969-02-05 (dnr IIIR19-67-68), Ett område omfattande Arpö, Vagnö, Slädö m fl.

Landskapsbildsskyddet omfattar västra och norra delen av Listerby skärgård. Det har tidigare även omfattat skärgårdens östra delar, men upphävdes där i samband med bildandet av naturreservaten Kvalmsö och Listerby skärgård. Hela området, med undantag för Torkö samt landområdet längst i norr, omfattas av riksintresse för naturvård (NK 16 Listerby skärgård-Tromtö). Blötö och Kidö ingår i Natura 2000, liksom ett mindre område väster om Vambåsanäs. Strandskyddet är i huvudsak begränsat till 100 m, men täcker ändå så gott som alla öar samt vattenområdena där emellan.

Samtliga öar utom Torkös centrala del omfattas av strandskydd. På Torkö har en nyckelbiotop med betydande naturvärden skyddats genom biotopskydd, och fler är planerade av Skogsstyrelsen (ytterligare fem nyckelbiotoper finns på ön). I övrigt är öns natur- och kulturmiljövärden begränsade. Några planer på att bilda naturreservat finns inte. Åkermarken (dalgången) i områdets nordspets saknar väsentliga natur- och kulturmiljövärden. Tre delområden ingår i Natura 2000 (se ovan). På samtliga mindre öar utgör strandskyddet ett fullgott skydd. Enligt länsstyrelsens uppfattning finns därför synnerliga skäl att upphäva landskapsbildsskyddet.

14 Resolution 1969-02-05 (dnr IIIR19-67-68), Gö.

Förordnandet omfattar Aspan (halvön norr om Brunnsviken), gårdsmiljön och de öppna jordbruksmarkerna vid Göholm (som inte ingår i naturreservatet) samt landområdet öster och sydost om Bredasund. Dessutom ingår små avskilda landremsor vid Millegarne badplats, Gö fiskeläge samt på Gökalv. Nästan hela området omfattas av riksintresse för naturvård (NK 20 Gö). Vid bildandet av naturreservatet Gö 2008 upphävdes landskapsbildsskyddet inom hela det område som ingår i reservatet. Strandskyddet är i huvudsak begränsat till 100 m.

Landområdet vid Aspan, norr om Brunnsviken, hyser stora naturvärden som bör skyddas långsiktigt genom naturreservat, biotopskydd eller naturvårdsavtal. Gårdsmiljön och jordbruksmarkerna vid Göholm har betydande kulturhistoriska värden som inte kan skyddas genom förebyggande samråd enligt 12 kap 6 § MB. Inom dessa delar bör landskapsbildsskyddet bibehållas tills vidare. Lämplig skyddsform för dessa delar är områdesbestämmelser enligt PBL.

Landområdena öster och sydost om Bredasund samt vid Millegarne badplats omfattas till stor del av strandskydd. Detsamma gäller norra sidan av Gökalv (i väster). Enligt länsstyrelsens uppfattning ger strandskyddsbestämmelserna dessa delområden ett fullgott skydd. Inom de delar

som utgörs av öppet vatten fyller inte landskapsbildsskyddet någon funktion. Länsstyrelsen anser därför att det finns synnerliga skäl för att upphäva landskapsbildsskyddet i dessa delar.

Överklagande

Detta beslut kan överklagas till regeringen, miljödepartementet (se bilaga 3).

Deltagande

Beslut i ärendet har fattats av landshövding Gunvor Engström. I beslutet har deltagit även naturvårdsintendent Åke Widgren, föredragande, planarkitekt Carina Burelius, antikvarie Anette Johansson, länsarkitekt Kristina Stark och länsassessor Anne Zeift.

Gunvor Engström

Åke Widgren

Kungöres i länets författningssamling samt ortstidningar.

Bilagor:

1. Översiktskarta över de landskapsbildsskydd som upphävs och revideras.
2. Kartor över de områden där landskapsbildsskyddet bibehålls med ändrad avgränsning.
3. Hur man överklagar

Kopia + bilaga till:

Karlskrona kommun
Ronneby kommun
Naturvårdsverket
Skogsstyrelsen, Ronneby
Generalläkaren, HKV, GL Tillsynsavdelning, 107 85 Stockholm
Blekinge Naturvårdsförbund
Centraldiariet
Akten